

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 68.494/3
van 22 januari 2021

over

een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest ‘tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 tot gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en tot omzetting van richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU’

Op 14 december 2020 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest ‘tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 tot gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en tot omzetting van richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU’.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 12 januari 2021. De kamer was samengesteld uit Wilfried VAN VAERENBERGH, kamervoorzitter, Jeroen VAN NIEUWENHOVE en Koen MUYLLE, staatsraden, Jan VELAERS en Bruno PEETERS, assessoren, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Tim CORTHAUT, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 22 januari 2021.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest strekt tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, en dit mede tot (gedeeltelijke) omzetting van richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ‘ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen’ en van richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 ‘betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU’.

Er wordt van beide richtlijnen melding gemaakt in artikel 1.1.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 (artikel 2 van het voorontwerp). Voorts worden een aantal definities ingevoegd, vervangen of gewijzigd in artikel 1.1.3 van hetzelfde decreet (artikel 3).

Vervolgens worden een aantal bepalingen betreffende de oprichting (artikel 4), de taken (artikel 5), de bevoegdheden (artikel 6) en de samenstelling van de raad van bestuur (artikel 7) van de Vlaamse Regulator voor de Elektriciteits- en Gasmarkt (hierna: VREG) gewijzigd. De VREG wordt opgedragen een vergelijkingsinstrument op zijn website ter beschikking te stellen (artikelen 8 en 9) en de verwerking van persoonsgegevens die gepaard gaat met gebruik van dat instrument, wordt geregeld (artikel 10).

Ook worden de voorwaarden waaraan een kandidaat-netbeheerder moet voldoen gewijzigd (artikel 11), evenals de beheerstaken (artikel 12) en de voorbereidingstaken (artikel 13) van de netbeheerder. De mogelijkheden voor netbeheerders of hun werkmaatschappijen om energieopslaginstallaties of oplaadpunten voor elektrische voertuigen te bezitten, te ontwikkelen, te beheren of te exploiteren, worden beperkt (artikelen 14 tot 17), maar hun taken inzake gegevensbeheer worden uitgebreid (artikelen 18 en 19). Tevens wordt in de mogelijkheid voorzien dat de distributienetbeheerders, de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit en hun werkmaatschappijen andere activiteiten verrichten (artikelen 20 tot 22). Ten slotte wordt de non-discriminatieplicht uitgebreid tot deelnemers aan flexibiliteit, dienstverleners van flexibiliteit, en aanvragers van flexibiliteit (artikel 23).

In hoofdstuk I van titel IV van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt een nieuwe afdeling V/1 (‘Flexibiliteit en aggregatie’) ingevoegd (artikelen 24 tot 36), waarin de rechten en plichten van de dienstverleners van flexibiliteit en aggregatoren worden geregeld (ontworpen onderafdeling 1), evenals de rechten en plichten van de deelnemers aan flexibiliteit en aggregatie (ontworpen onderafdeling 2), de aankoop van flexibiliteitsdiensten en

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

ondersteunende diensten door de distributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit (ontworpen onderafdeling 3) en het beheer van de flexibiliteits- en aggregatiegegevens (ontworpen onderafdeling 4).

Verder worden ook de regels gewijzigd betreffende de toegang tot een distributienet of het plaatselijk vervoernet van elektriciteit (artikelen 37 en 38), de investeringsplannen (artikel 39) en de toegang tot en de verwerking van de gegevens verzameld uit de digitale, elektronische of analoge meter (artikelen 40 en 41) en worden de richtsnoeren voor het bepalen van de tariefmethodologie aangevuld (artikel 42). Ook wordt in de regeling van het technisch reglement gewag gemaakt van de actieve afnemers, energiegemeenschappen van burgers, hernieuwbare energiegemeenschappen en dienstverleners van flexibiliteit (artikel 43).

Naast de vrije leverancierskeuze van de afnemer, die wordt uitgebreid, wordt in een regeling voorzien voor actieve afnemers (artikelen 44 tot 48).

Aan de VREG wordt de bevoegdheid verleend om de beheerders van gesloten distributienetten te ontheffen van een aantal taken en verplichtingen (artikel 49). Tevens worden de taken van die beheerders gewijzigd (artikel 50), wordt hen verboden om energieopslagfaciliteiten en oplaadpunten voor voertuigen te bezitten, te ontwikkelen, te exploiteren of te beheren (artikel 51), wordt hun non-discriminatieverplichting uitgebreid (artikel 52), en wordt het recht op toegang tot een gesloten distributienet gewijzigd (artikel 53). De VREG moet de tarieven of de methodes om de tarieven voor de toegang tot het gesloten distributienet te berekenen, goedkeuren (artikel 54).

Ten slotte wordt in titel IV van het Energiedecreet van 8 mei 2009 een nieuw hoofdstuk VIII ('Energiegemeenschap van burgers en hernieuwbare energiegemeenschap') ingevoegd (artikelen 55 tot 59), en in titel VII van hetzelfde decreet een nieuw hoofdstuk II ('Energiedelen, peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie en de peer-to-peerhandel van groene stroom door één actieve afnemer aan één andere actieve afnemer') (artikelen 60 tot 62).

De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om de inwerkingtreding van de artikelen 21, 22, 61 en 62 van het aan te nemen decreet te bepalen (artikel 63).

BEVOEGDHEID

3.1. De ontworpen regeling vindt in beginsel zijn bevoegdheidsrechtelijke grondslag in artikel 6, § 1, VII, eerste lid, a), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen', op grond waarvan de gewesten bevoegd zijn voor de distributie en het plaatselijk vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk aan 70.000 volt. Het voorgaande geldt ook voor de regeling van de gesloten distributienetwerken,² voor zover het gaat om netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk aan 70.000 volt.³

² Artikelen 49 tot 54 van het voorontwerp.

³ Zie adv.RvS 49.336/3 van 22 maart 2011 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 8 juli 2011 'houdende de wijziging van de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening en het Energiedecreet van

In zoverre de ontworpen regeling volgens de memorie van toelichting “kadert binnen de bindende doelstelling, die de Europese Unie zichzelf heeft opgelegd, om tegen 2030 minstens 32% van zijn energieverbruik te dekken via hernieuwbare energiebronnen”, kan ook een beroep worden gedaan op de bevoegdheid van de gewesten inzake de nieuwe energiebronnen, met uitzondering van deze die verband houden met de kernenergie (artikel 6, § 1, VII, eerste lid, f), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980).

3.2. De flexibiliteits- en aggregatiediensten, de energiegemeenschappen, en het energiedelen, die in het voorontwerp worden geregeld, worden niet expliciet vermeld in artikel 6, § 1, VII, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Er moet evenwel worden vastgesteld dat voor die activiteiten gebruik wordt gemaakt van het distributienet of het plaatselijk vervoernet voor elektriciteit bedoeld in artikel 6, § 1, VII, eerste lid, a), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Voor zover de regeling van de flexibiliteits- en aggregatiediensten, de energiegemeenschappen en het energiedelen, al niet zou kunnen worden beschouwd als deel uitmakend van de distributie en het plaatselijk vervoer van elektriciteit,⁴ kan het in ieder geval worden gerekend tot “de gewestelijke aspecten van de energie” (artikel 6, § 1, VII, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980).

4. Het ontworpen artikel 4.1.17/2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 (artikel 27 van het voorontwerp) vereist dat de VREG overleg pleegt met onder meer de federale Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (hierna: de CREG) vooraleer regels vast te leggen voor de financiële compensatie voor flexibiliteit met energieoverdracht via een dienstverlener van flexibiliteit in functie van het beheer van lokale congestie.

Een dergelijke regeling is enkel verenigbaar met het beginsel van de wederzijdse autonomie van de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten, voor zover de CREG niet verplicht kan worden aan dat overleg deel te nemen. Bovendien kan de beslissing van de CREG om, na daartoe uitgenodigd te zijn, geen deel te nemen aan het overleg, er niet toe leiden dat de VREG geen rechtsgeldige beslissing zou kunnen nemen.

Enkel onder dat voorbehoud kan de ontworpen regeling worden aanvaard.

8 mei 2009, wat betreft de omzetting van de Richtlijn 2009/72/EG en de Richtlijn 2009/73/EG’, opmerking 3.1, *Parl.St.* VI.Parl. 2010-11, nr. 1147/1, 133-134.

⁴ De regeling van het vraagbeheer en de balancering van het distributienet is alvast een gewestelijke bevoegdheid (adv.RvS 60.616/3 van 4 januari 2017 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 13 juli 2017 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, met het oog op de verbetering van de vraagflexibiliteit en van de opslag van elektriciteit, opmerking 3.2, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2528/001, 44-45).

VORMVEREISTEN

A. Overleg met de federale overheid en de overige gewesten

5. Naar luid van artikel 6, § 3, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 moet er overleg worden gepleegd tussen de gewestregeringen en de bevoegde federale overheid “voor iedere maatregel op het gebied van het energiebeleid, buiten de bevoegdheden opgesomd in § 1, VII”.

Zoals blijkt uit de tekst van die bepaling, en zoals de parlementaire voorbereiding bevestigt,⁵ is de overlegverplichting waarvan sprake van toepassing op maatregelen inzake het energiebeleid in de aangelegenheden die noch in de opsomming van de federale, noch in de opsomming van de gewestelijke bevoegdheden vervat in artikel 6, § 1, VII, van die bijzondere wet voorkomen.⁶

Voor zover het voorontwerp met de regeling van de flexibiliteits- en aggregatiediensten, de energiegemeenschappen en het energiedelen maatregelen zou bevatten op het gebied van het energiebeleid die niet uitdrukkelijk zijn opgesomd in artikel 6, § 1, VII, eerste lid, a) tot h), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 waarin een aantal gewestelijke bevoegdheden worden opgesomd (opmerking 3.2), moet erover overleg worden gepleegd met de federale overheid en de overige gewesten.

Van dat overleg kan overigens gebruik worden gemaakt om zich ervan te vergewissen dat de omzetting van de voormelde richtlijnen (EU) 2018/2001 en (EU) 2019/944 volledig gebeurt voor alle bepalingen van die richtlijnen, voor het ganse grondgebied en voor alle betrokken overheden.⁷

B. Advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit

6.1. Zoals vermeld bevat het ontwerp bepalingen die de verwerking van persoonsgegevens regelen. Artikel 36, lid 4, van de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)’ (hierna: AVG), gelezen in samenhang met artikel 57, lid 1, c), en

⁵ *Parl. St.*, Senaat, 1979-1980, nr. 434/1, 31.

⁶ GwH 21 januari 2016, nr. 8/2016, B.11.1.

⁷ Wat dat betreft brengt de Raad van State, afdeling Wetgeving, het bepaalde in artikel 260, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie in herinnering waarin voor de Europese Commissie in de mogelijkheid wordt voorzien om het Hof van Justitie van de Europese Unie te verzoeken om een lidstaat te veroordelen tot betaling van een forfaitaire som of een dwangsom wanneer de betrokken lidstaat “zijn verplichting tot mededeling van maatregelen ter omzetting van een volgens een wetgevingsprocedure aangenomen richtlijn niet is nagekomen”. In het arrest in de zaak *Commissie v. België* van 8 juli 2019 heeft de Grote Kamer van het Hof van Justitie hieromtrent geoordeeld dat op de lidstaten de verplichting rust om voldoende duidelijke en nauwkeurige inlichtingen over de maatregelen ter omzetting van een richtlijn te verstrekken, waaruit blijkt dat alle bepalingen van de richtlijn op hun volledige grondgebied worden omgezet, en om, in voorkomend geval vergezeld van een concordantietabel, uiteen te zetten met welke nationale bepaling of bepalingen elk van de bepalingen van de richtlijn wordt omgezet: HvJ 8 juli 2019, *Commissie v. België*, C-543/17, ECLI:EU:C:2019:573, punt 59.

overweging 96 van die verordening, voorziet in een verplichting om de toezichthoudende autoriteit, in dit geval de Gegevensbeschermingsautoriteit bedoeld in de wet van 3 december 2017 ‘tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit’, te raadplegen bij het opstellen van een voorstel voor een door een nationaal parlement vast te stellen wetgevingsmaatregel, of een daarop gebaseerde regelgevingsmaatregel in verband met verwerking.⁸

6.2. Uit de bij de adviesaanvraag gevoegde stukken blijkt dat enkel het advies van de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens werd gevraagd.⁹

6.3. In advies 61.267/2/AV van 27 juni 2017 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 3 december 2017,¹⁰ heeft de algemene vergadering van de afdeling Wetgeving uiteengezet dat noch de AVG,¹¹ noch de bevoegdheidsverdelende regels eraan in de weg staan dat in eenzelfde lidstaat meerdere toezichthoudende autoriteiten worden opgericht. In dat advies wordt gesteld dat de gemeenschappen en gewesten autoriteiten kunnen oprichten die toezicht houden op de naleving van de ‘specifieke’ regels die de deelstaten ter uitvoering van de AVG hebben vastgesteld inzake de verwerking van persoonsgegevens in het kader van activiteiten die onder hun bevoegdheid vallen.¹² Het verlenen van de bevoegdheid aan die autoriteiten om adviezen te geven, teneinde te voldoen aan de verplichting die voortvloeit uit de in opmerking 6.1 aangehaalde verordeningsbepalingen, hoort daar ook onder.

Zoals echter eveneens in het voormelde advies is uiteengezet, is het de Gegevensbeschermingsautoriteit die belast is met het toezicht op de naleving van de ‘algemene’ regels inzake de verwerking van persoonsgegevens, met inbegrip van de algemene regels die de federale overheid ter uitvoering van de AVG heeft vastgesteld.¹³ Daaronder valt ook de bevoegdheid om, wat die regels betreft, advies te geven teneinde te voldoen aan de voormelde adviesverplichting.

De conclusie is dan ook dat het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit alsnog moet worden ingewonnen vooraleer het ontwerp doorgang kan vinden.

6.4. Indien de adviesaanvrager van oordeel zou zijn dat het raadplegen van zowel de Gegevensbeschermingsautoriteit als de Vlaamse toezichtcommissie problematisch zou kunnen zijn, staat het aan hem om een initiatief te nemen om desgevallend een samenwerkingsakkoord te sluiten over de wijze waarop de adviesverplichting die voortvloeit uit de in opmerking 6.1 aangehaalde verordeningsbepalingen door de toezichthoudende autoriteiten van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten kan worden vervuld,¹⁴ op voorwaarde dat hiermee geen uitwisseling, afstand of teruggave van bevoegdheid in hoofde van de betrokken overheden gepaard gaat.

⁸ Zie GwH 14 januari 2021, nr. 2/2021, B.7.3.

⁹ Advies VTC nr. 2020/51 van 17 november 2020.

¹⁰ *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2648/001, 103-132.

¹¹ Zie immers artikel 51, lid 1, van de AVG.

¹² *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2648/001, 115 (opmerking 7.1).

¹³ *Ibid.*, 106-115 (opmerkingen 1 tot 6) en 117 (opmerking 3).

¹⁴ Zie in dat verband ook de meer algemene suggestie in advies 61.267/2/AV, *l.c.*, 115-116 (opmerking 8).

Een dergelijke samenwerking zou overigens ook in het verlengde liggen van de bepalingen van de AVG met betrekking tot zowel de vereiste afstemming van de toezichthoudende autoriteiten van verscheidene lidstaten¹⁵ op elkaar als de vereiste onderlinge afstemming van de toezichthoudende autoriteiten van eenzelfde lidstaat op elkaar.¹⁶⁻¹⁷

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 3

7.1.1. In tegenstelling tot de definitie in artikel 2, 57), van richtlijn (EU) 2019/944 wordt in de definitie van het begrip “elektriciteitsbedrijf” in het ontworpen artikel 1.1.3, 31°/1, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 (artikel 3, 8°, van het voorontwerp) gewag gemaakt van de “afnemer” in plaats van de “eindafnemer”. De definitie van het begrip “afnemer” in artikel 1.1.3, 11°, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 stemt weliswaar overeen met wat in artikel 2, 3), van richtlijn (EU) 2019/944 “eindafnemer” wordt genoemd, maar dat impliceert dat er in het Energiedecreet van 8 mei 2009 nog steeds geen correcte definitie is van het begrip “afnemer” in de zin van artikel 2, 1), van richtlijn (EU) 2019/944. Dit moet worden verholpen en in het verlengde hiervan moet doorheen het Energiedecreet van 8 mei 2009 de terminologie worden aangepast door waar nodig het onderscheid te maken tussen afnemers, grootafnemers en eindafnemers (artikel 2, 1) tot 3), van richtlijn (EU) 2019/944).

7.1.2. Ofschoon de zinsnede “, maar die geen afnemer [lees: eindafnemer] is” in het ontworpen artikel 1.1.3, 31°/1, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 een letterlijke omzetting is van artikel 2, 57), van richtlijn (EU) 2019/944, leidt die formulering ertoe dat een natuurlijke persoon of rechtspersoon die een van de in het ontworpen artikel 1.1.3, 31°/1, vermelde functies vervult, enkel als elektriciteitsbedrijf kan worden beschouwd als hij geen elektriciteit of aardgas afneemt om te voorzien in eigen behoeften. De betrokken natuurlijke en rechtspersonen die de voormelde functies vervullen, zijn echter vrijwel steeds ook (eind)afnemers van elektriciteit, al was het maar om te voorzien in de energievoorziening voor de eigen gebouwen. Gelet hierop lijkt het aangewezen te schrijven “maar die geen *loutere eindafnemer* is”.

7.2.1. De definitie van het begrip “elektriciteitsderivaat” in het ontworpen artikel 1.1.3, 31°/2, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 (artikel 3, 9°, van het voorontwerp) strekt tot omzetting van artikel 2, 14), van richtlijn (EU) 2019/944, maar neemt daarbij de inhoud over van de punten 5 tot 7 van deel C van bijlage I van richtlijn 2014/65/EU,¹⁸ waarnaar in artikel 2, 14), van richtlijn (EU) 2019/944 wordt verwezen. Dat impliceert echter dat als die punten in deel C van bijlage I van richtlijn 2014/65/EU zouden worden gewijzigd, ook de definitie in artikel 1.1.3, 31°/2, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 moet worden aangepast. Teneinde dit te vermijden,

¹⁵ Zie de artikelen 60 tot 67 van de AVG.

¹⁶ Zie artikel 51, leden 1 tot 3, van de AVG.

¹⁷ Zie Adv.RvS 66.033/1/AV van 3 juni 2019 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 7 juni 2019 ‘tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2010 tot uitvoering van het decreet betreffende de private arbeidsbemiddeling, wat betreft de invoering van een registratieverplichting voor sportmakelaars’, opmerkingen 5.1 tot 5.4.

¹⁸ Richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 ‘betreffende markten voor financiële instrumenten en tot wijziging van Richtlijn 2002/92/EG en Richtlijn 2011/61/EU’.

en vermits de omzetting van richtlijn 2014/65/EU tot de bevoegdheid van de federale overheid lijkt te behoren, kan beter worden gewerkt met een (dynamische) verwijzing naar de federale omzettingbepalingen van die richtlijn.¹⁹

7.2.2. Daarbij komt nog dat in de opsomming van de financiële instrumenten in het ontworpen artikel 1.1.3, 31°/2, a) tot c), van het Energiedecreet van 8 mei 2008 wordt bepaald dat het moet gaan om instrumenten “die betrekking hebben op grondstoffen”. Hierdoor wordt de indruk gewekt dat het niet zozeer om elektriciteitsderivaten, maar om olie-, gas-, en steenkoolderivaten gaat, wat niet de bedoeling is. In artikel 2, 14), van richtlijn (EU) 2019/944 wordt in de definitie van het begrip “elektriciteitsderivaat” enkel gewag gemaakt van een financieel instrument “dat betrekking heeft op elektriciteit”. Ter omzetting hiervan volstaat de precisering dat het moet gaan om een financieel instrument “met betrekking tot elektriciteit” in de inleidende zin van het ontworpen artikel 1.1.3, 32°/2.

7.3. De definitie van het begrip “energiegemeenschap van burgers” in het ontworpen artikel 40°/1/1, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 (artikel 3, 15°, van het voorontwerp) verwijst naar de vereisten vermeld in het ontworpen artikel 4.8.1 van hetzelfde decreet (artikel 56 van het voorontwerp).

De omschrijving van de energiegemeenschap van burgers in het ontworpen artikel 4.8.1, § 1, tweede lid, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 stemt overeen met hetgeen voor de definitie van dat begrip is bepaald in artikel 2, 11), a) en b), van richtlijn (EU) 2019/944. De vereiste waarin punt c) van die bepaling voorziet, namelijk dat het om een juridische entiteit moet gaan die zich bezig kan houden met de productie, waaronder de productie uit hernieuwbare bronnen, distributie, levering, verbruik, aggregatie, energieopslag en energie-efficiëntiediensten, en oplaaddiensten voor elektrische voertuigen of andere energiediensten aan haar leden of aandeelhouders kan aanbieden, ontbreekt echter in die omschrijving. Bijgevolg moet het ontworpen artikel 4.8.1, § 1, tweede lid, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 worden aangevuld met de zinsnede “en die de activiteiten kan ontplooien bedoeld in artikel 4.8.4, § 1”.

7.4. Artikel 3, 21°, van het voorontwerp strekt tot invoeging van een punt 56°/1/1 in artikel 1.1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 met de definitie van het begrip “gereserveerde technische flexibiliteit”.

Er bestaat echter al een punt 56°/1/1 in artikel 1.1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 met een definitie van het begrip “geothermische energie”. Bijgevolg moet de definitie waarin artikel 3, 21° van het voorontwerp voorziet worden ingevoegd als artikel 1.1.3, 56°/1/2, van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

¹⁹ Zie inzonderheid artikel 2, 1°, d), e) en f), van de wet van 2 augustus 2002 ‘betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten’.

Artikel 7

8. Naar luid van het ontworpen artikel 3.1.5, § 1, eerste lid, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt de VREG bestuurd door een raad van bestuur die *maximaal* uit zeven leden bestaat.

Vermits enkel in een maximumaantal leden wordt voorzien, moet nader worden geregeld hoe en door wie het precieze aantal leden van de raad van bestuur van de VREG zal worden bepaald.

Bovendien moet ook worden voorzien in een adequaat roulatieschema voor de bestuurders, ter omzetting van artikel 57, lid 5, tweede alinea, van richtlijn (EU) 2019/944.

Artikel 29

9. Artikel 13, lid 4, van richtlijn (EU) 2019/944 luidt:

“De lidstaten zorgen ervoor dat de in de leden 2 en 3 vermelde rechten voor alle eindafnemers gelden, zonder discriminatie ten aanzien van kosten, moeite of tijd. De lidstaten zorgen er met name voor dat afnemers niet worden onderworpen aan discriminerende technische en administratieve voorschriften, procedures of kosten door hun leverancier omdat ze een contract hebben met een marktdeelnemer die aan aggregatie doet.”

Het ontworpen artikel 4.1.17/3, § 4, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 strekt weliswaar tot de omzetting van die bepaling, maar enkel de tweede zin van het aangehaalde artikel 13, lid, 4, wordt overgenomen in het eerste lid van het ontworpen artikel 4.1.17/3, § 4. Er wordt niet in algemene bewoordingen bepaald dat de rechten van de eindafnemers gelden zonder discriminatie ten aanzien van kosten, moeite of tijd. Meer nog, het tweede lid van het ontworpen artikel 4.1.17/3, § 4, lijkt zelfs afbreuk te doen aan het eerste lid van die bepaling, vermits hieruit zou kunnen worden afgeleid dat een leverancier van een afnemer die een contract heeft met een onafhankelijke dienstverlener van flexibiliteit, hem wel aan contractuele beperkingen kan onderwerpen, zolang die maar niet buitensporig zijn.

Bijgevolg moet het ontworpen artikel 4.1.17/3, § 4, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 worden aangepast zodat het beter aansluit bij artikel 13, lid 4, van richtlijn (EU) 2019/944.

Artikel 32

10. In het ontworpen artikel 4.1.17/5, § 1, eerste lid, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt bepaald dat “de elektriciteitsdistributienetbeheerder of de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit onder buitengewone omstandigheden de netgebruikers en de gebruikers die aangesloten zijn op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, [kan] verplichten om deel te nemen aan flexibiliteit. Deze situatie wordt gereserveerde technische flexibiliteit genoemd”.

In de aangehaalde bepaling moet de laatste zin (“Deze situatie wordt gereserveerde technische flexibiliteit genoemd.”) worden weggelaten. Het begrip “gereserveerde technische flexibiliteit” wordt immers al gedefinieerd in het ontworpen artikel 1.1.3, punt 56°/1/1 (lees: 56°/1/2²⁰) (artikel 3, 21°, van het voorontwerp), dat bovendien naar het ontworpen artikel 4.1.17/5, § 1, eerste lid, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 verwijst.

Artikel 33

11. In het ontworpen artikel 4.1.17/6, § 1, tweede lid, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 schrijve men “met inbegrip van de regels en vergoedingen voor het verstrekken van producten en diensten als vermeld in het eerste lid aan elektriciteitsdistributienetbeheerders en de beheerders van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit”. Zowel de elektriciteitsdistributienetbeheerders als de beheerders van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit zijn immers verantwoordelijk voor de aankoop van de in het eerste lid van die bepaling vermelde producten en diensten.

Artikel 48

12. Het ontworpen artikel 4.4.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 strekt tot omzetting van artikel 21, lid 2, a) en b), van richtlijn (EU) 2018/2001, waarin wordt bepaald dat de lidstaten ervoor zorgen dat zelfverbruikers van hernieuwbare energie het recht hebben om hernieuwbare energie te produceren, hun overtollige productie op te slaan en te verkopen, en elektriciteitsopslagsystemen gecombineerd met hernieuwbare-elektriciteitsopwekkingsinstallaties voor eigen gebruik te installeren en te exploiteren.

Artikel 21, lid 2, d), van richtlijn (EU) 2018/2001 schrijft echter ook voor dat zelfverbruikers van hernieuwbare energie recht hebben op het ontvangen van een beloning, in voorkomend geval ook via steunregelingen, voor de zelfopgewekte hernieuwbare elektriciteit die zij aan het net leveren, die een afspiegeling is van de marktwaarde van die elektriciteit en die rekening kan houden met de waarde op lange termijn ervan voor het net, het milieu en de samenleving. Sinds het afschaffen van de terugdraaiende teller en de steun voor huishoudelijke fotovoltatische installaties met een maximaal AC-vermogen van 10 kVA, lijkt dat niet langer gewaarborgd. Dat is des te meer het geval nu de minimumvergoeding bedoeld in artikel 15.3.5/13 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 voor een terugleveringscontract op nul euro werd bepaald.²¹

Bij gebrek aan een beloning voor zelfverbruikers van hernieuwbare energie, wordt richtlijn (EU) 2018/2001 thans onvolledig omgezet. Bijgevolg zal in een dergelijke regeling moeten worden voorzien.

²⁰ Zie opmerking 7.4.

²¹ Artikel 7.13.2, § 4, van het Energiebesluit van 19 november 2010. Die minimumvergoeding van 0 euro heeft weliswaar tot gevolg dat de zelfverbruikers van hernieuwbare energie niet worden bestraft met negatieve prijzen als ze energie verkopen op momenten van overaanbod, maar die afwezigheid van bestraffing, hoewel een economisch voordeel, lijkt moeilijk als een “beloning” in de zin van artikel 21, lid 2, d), van richtlijn (EU) 2018/2001 te kunnen worden beschouwd.

Artikel 57

13. Naar luid van het ontworpen artikel 4.8.2, § 1, eerste lid, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 is de hernieuwbare energiegemeenschap gebaseerd op “de open en vrijwillige deelname van zijn vennoten of leden”. Ofschoon daarmee wel het open karakter van de deelname aan hernieuwbare energiegemeenschappen wordt gewaarborgd, moet erop worden gewezen dat artikel 22, lid 4, f), van richtlijn (EU) 2018/2001 bijkomend vereist dat de deelname aan hernieuwbare energiegemeenschappen ook open staat voor huishoudens met een laag inkomen en kwetsbare huishoudens.

De vraag rijst of in dat verband geen flankerende maatregelen moeten worden getroffen om ervoor te zorgen dat ook huishoudens met een laag inkomen en kwetsbare huishoudens kunnen deelnemen aan hernieuwbare energiegemeenschappen en dat er met name geen financiële barrières ontstaan die het voor die huishoudens *de facto* onmogelijk maken om aan hernieuwbare energiegemeenschappen deel te nemen.

Artikel 61

14. In tegenstelling tot wat het geval is voor de deelname aan een energiegemeenschap van burgers (ontworpen artikel 4.8.4, § 3, van het Energiedecreet van 8 mei 2009; artikel 59 van het voorontwerp), voorziet het ontworpen artikel 7.2.1 niet in de mogelijkheid voor deelnemers aan energiedelen om hun deelname op te zeggen. Vermits energiedeelnemen gebaseerd is op een overeenkomst, lijkt die mogelijkheid nochtans niet te kunnen worden uitgesloten. Bijgevolg lijkt het aangewezen om hiervoor in een regeling te voorzien of om de Vlaamse Regering te machtigen om dat te doen.

Artikel 63

15. In artikel 63 van het voorontwerp wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om de inwerkingtreding van de artikelen 21, 22, 61 en 62 van het aan te nemen decreet te bepalen. Vermits de omzettingstermijn van richtlijn (EU) 2019/944 al is verstreken, moet dit zo snel mogelijk gebeuren.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS

Wilfried VAN VAERENBERGH